

ע"פ 3387/04/15 - הועדה מקומית לתכנון ובנייה הגליל המזרחי נגד ח'אלד מחמוד מוקטרן

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייט

ע"פ 3387-04-15 ועדה מקומית לתכנון ובנייה הגליל המזרחי נ' מוקטרן
בפני כב' השופטת אסתר הלמן
המערערת
נגד
ח'אלד מחמוד מוקטרן
המשיב

ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בבית שאן, בתיק 20365-11-13 [כב' השופטת ר. זועבי]

פסק דין

1. זהו ערעור על קולת העונשים שהוטלו על המשיב, לאחר שהורשע בבניה ובשימוש ללא היתר, של בניין למגורים, בן שתי קומות, ששטחו הכולל כ- 200 מ"ר, **(להלן: "המבנה")**, תוך הפרת צו מנהלי שהורה לו להפסיק את הבניה.
2. המשיב הורשע, על פי בהודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום, לפיהן, ביצע בשלהי שנת 2012 עבודות לבניית שלד של המבנה, ללא היתר. הבניה נתגלתה בתחילתה, ולכן הוצא לו צו מנהלי להפסקת הבניה, אך למרות זאת, המשיך המשיב בבניה, תוך הפרת הצו, והוא עושה שימוש ללא היתר במבנה. על סמך עובדות אלה הורשע המשיב בבניה ובשימוש, הטעונים היתר, ללא היתר ובהפרת צו מנהלי, עבירה לפי סעיף 237 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 **(להלן: "חוק התכנון והבניה")**.
3. בית המשפט קמא גזר על המשיב עונשים שכללו: קנס בסך של 20,000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו, הוא חויב לחתום על התחייבות בסך 20,000 ₪, להימנע מלבצע עבירה, ולשלם כפל אגרה חלקי בסך 7,000 ₪. בנוסף, הוצא צו הפסקת בניה, צו מניעת פעולות וצו איסור שימוש, במבנה הבלתי חוקי, שנכנסו לתוקפם, מיד עם מתן גזר הדין.
4. במסגרת הערעור מבקשת המערערת, הוועדה המקומית לתכנון ובניה גליל מזרחי להתערב בעונשים שהוטלו על המשיב, ולהחמיר בהם, בכל הנוגע לגובה הקנס, גובה ההתחייבות והחייב החלקי בכפל אגרה בלבד, בהיותם קלים יתר על המידה. המערערת מבקשת בנוסף, לקבוע כי בית המשפט קמא שגה כאשר נמנע מהטלת מאסר על תנאי, ולא הורה על הריסת המבנה.

5. באת כוח המשיב עתרה לדחיית הערעור, הדגישה את הנסיבות בהן בוצעו העבירות, על רקע מחלוקת קניינית על רשות מקרקעי ישראל ואת הנסיבות האישיות והמצוקה אליה נקלע המשיב. בנוסף, הפנתה לפסיקה ממנה ביקשה ללמוד, כי בית המשפט קמא לא הקל עם המשיב במידה המצדיקה התערבות ערכאת הערעור.

דין והכרעה:

6. עיון בגזר הדין של בית המשפט קמא, מגלה כי נפלו בו טעויות, המחייבות התערבות ערכאת הערעור. ראשית, בפתח גזר הדין, תוארו העובדות והעבירות בהן הורשע המשיב, ומהן הושמטו העובדות העוסקות בהפרת הצו והעבירה הרלוונטית (הגם שבסופו של גזר הדין צוין כי העבירות בוצעו תוך הפרת הצו). כן, לא נקבע מתחם העונש ההולם (להבדיל מטווח הענישה הנוהגת) ואין בגזר הדין גם התייחסות מפורטת לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, כאחד השיקולים לקביעת המתחם.

7. בגזר הדין קבע בית המשפט קמא, בהתאם למתווה תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, את מתחם העונש ההולם למעשי העבירה שביצע המשיב, יש לקבוע בהתאם לעקרון המנחה שהוא עקרון ההלימה, בהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

בהתייחסו **לפגיעה בערך המוגן**, ציין בית המשפט קמא כי מדובר בעבירה חמורה הפוגעת באינטרס הציבורי בכללותו, ויוצרת עובדות בשטח, תוך התעלמות מן הדרישה להשיג היתר כדן. הדבר פוגע גם באמון הציבור במערכת החוק ובוועדות התכנון והבניה, הפועלות מכוחו לקביעת מצב תכנוני, תוך בחינת העבודה המתבקשת והנהגת יחס שווה לציבור כולו.

8. בענייננו, נוסף על הערכים שפורטו בגזר הדין, יש לקחת בחשבון את הערך המוגן באמצעות העבירה של הפרת צו, שנועד למנוע את הבניה בעודה באיבה, דהיינו ערך כיבוד החוק ושמירה על שלטון החוק. מידת הפגיעה בערך זה, כאשר מדובר בהפרת צו חוקי, נמצאת ברף הגבוה של החומרה.

9. בהתייחסו למדיניות הענישה, קבע בית המשפט קמא כי על פי הפסיקה יש להחמיר עם נאשמים בעבירות על חוקי התכנון והבניה, העביר מסר, שלפיו אל לו לציבור לקחת את החוק לידיים על ידי בניה לא חוקית. עוד נקבע כי המדובר בעבירה נפוצה ושכיחה, אשר נפסק כבר לא אחת כי נדרשת לגביה מדיניות ענישה מרתיעה ומחמירה אשר תביא להגשמת מטרות חוק התכנון והבניה ולהפסקת הזלזול בחובות הקבועות בו.

לאחר בחינת מדיניות הענישה הנוהגת הסיק בית המשפט קמא כי במקרים דומים הוטל על נאשמים עונש הנע בין אלפי שקלים ועד עשרות אלפי שקלים, כאשר מדובר בבניה בהיקף נרחב, לצד חיוב אפשרי בתשלום כפל אגרה או חלק ממנו, הטלת התחייבות, ומתן צו הריסה נדחה.

ככל הנראה, גם מדיניות זו, אליה התייחס בית המשפט קמא, עוסקת בעבירה של בניה בלתי חוקית ושימוש ללא היתר, ולא בעבירות כאלה המבוצעות תוך הפרת צו הפסקה. יתרה מכך, כבר נפסק כי מדיניות הענישה היא רק אחד השיקולים בקביעת המתחם וטווח הענישה הנוהגת איננו זהה למונח מתחם העונש ההולם שהוא **אמת-מידה נורמטיבית, המשקללת את הערך החברתי שנפגע כתוצאה מן העבירה, מדיניות הענישה הנהוגה ביחס לעבירה זו ונסיבות ביצועה** (ע"פ 1323/13 חסן נ' מדינת ישראל, (13.5.13)).

10. לצורך קביעת המתחם, היה על בית המשפט קמא להתייחס לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות: היקף הבניה, המשכה בניגוד לצו הפסקה מנהלי, והעובדה שהבניה נעשתה למרות שאין למשיב זכויות מוכרות בקרקע והוא מצוי בסכסוך קנייני עם רשות מקרקעי ישראל, בבחינת הצבת עובדה מוגמרת הן בפני רשויות התכנון והן בפני הבעלים הרשום.

11. מדיניות הענישה המחמירה בעבירות של הפרת צווים, התווה מתחם ענישה, הכולל בעבירות אלה, גם רכיבי ענישה בדמות מאסר על תנאי, ובמקרים חמורים גם מאסר בפועל (ראה רע"פ 2809/05 **טסה נ' מדינת ישראל** (22/05/2005), לצד קנסות גבוהים, כפל אגרה, וצווי הריסה ואיסור שימוש.

12. אי קיום הצו המנהלי, והמשך הבניה האסורה, אף שהתגלתה בשלבים ראשוניים, תוך הצבת עובדות בשטח, הצדיקו במקרה זה, כי יוטל על המשיב עונש הכולל מאסר על תנאי וכי ינתן צו להריסת המבנה, ואין כל נימוק שבעטיו נמנע בית המשפט קמא מלעשות כן.

13. מקובלת עלי עמדת המערערת כי מתחם הקנס בנסיבות ביצוע העבירות כאן, צריך היה להיות גבוה יותר ולנוע בין 40,000 ₪ ל- 65,000 ₪, וזאת בשים לב גם למצבו הכלכלי של המשיב, שהוא אחד השיקולים לקביעת מתחם הקנס.

ב"כ המשיב הפנתה לפסיקה ממנה ביקשה ללמוד כי העונש שהוטל על המשיב תואם את מדיניות הענישה ואף נוטה לחומרה. עינתי בפיקה אליה הפנתה, ואיני סבורה י היא מבטאת את רף הענישה המקובל, בעבירות ובנסיבות שביצע המשיב. הפסיקה אליה הפנתה ב"כ המשיב כוללת גם מקרים בהם הורשעו נאשמים בעבירה של בניה ללא היתר, חלקן בנסיבות קלות באופן משמעותי מהנסיבות כאן, מבלי שנלוותה לעבירה זו הפרת צו מנהלי, והוטלו עליהם עונשים זהים או חמורים יותר מזה שהוטל על המשיב. כך למשל בתיק תו"ב

(ביש"א 42314-09-12) **ועדה מקומית לתכנון הגליל המזרחי נ. קרמר**, (שניתן על ידי אותו מותב שגזר את הדין כאן ובאותו יום- 17.2.15), נדונה הנאשמת בגין בניית מבנה ששטחו קרוב ל- 200 מ"ר לקנס של 20,000 ₪ וכן חויבה בהריסת המבנה. בת.פ 47071-10-10 (שלום רמלה) **ועדה מחוזית לתכנון ובניה שוהם נ. צוקרמן** (2.1.14) הוטלו קנסות של 25,000 ₪ בגין בניה ושימוש ללא היתר בהיקפים קטנים יותר.

14. בגזירת העונש המתאים למשיב בתוך המתחם התחשב בית המשפט קמא, כנדרש, בנסיבות שאין קשורות בביצוע העבירה. נלקחו בחשבון הנסיבות שהובילו את המשיב לבצע את העבירה, הנסיבות האישיות שלו ומצבו הכלכלי הקשה. בפני בית המשפט קמא עמדו טיעוני המשיב, בנוגע למצוקת הדיור שלו והסכסוך הקנייני, המונע ממנו קבלת היתר. בנוסף, נזקפו לזכותו, הודאתו בהזדמנות הראשונה והחיסכון בזמן שיפוטי יקר. נסיבות אלה, הצדיקו גזירת העונש בצד הנמוך יותר של המתחם.

15. לאור המפורט לעיל, ובהתחשב בכך שערכאת הערעור איננה ממצה את הדין עם הנאשם, אמנע מהטלת מאסר על תנאי. יחד עם זאת, גובה הקנס איננו משקף כראוי את השיקולים לעיל, ואת העובדה שלא הוטל מאסר בפועל או מאסר על תנאי, והוא מחייב החמרה, כך גם הנסיבות מצדיקות חיוב המשיב בהריסת המבנה תוך פרק זמן שיקבע להלן.

16. התוצאה היא שאני מקבלת את הערעור, מורה כי הקנס יוגדל ויועמד על 40,000 ₪ או 4 חודשי מאסר כנגדו. בנוסף, ניתן בזאת צו הריסה ביחס למבנה מושא כתב האישום, אשר יבוצע בתוך 6

חודשים מהיום.

מותר גזר הדין יעמוד על כנו.

המזכירות תמציא העתק פסק הדין לצדדים, בהקדם.

ניתן היום, ו' אב תשע"ה, 22 יולי 2015, בהעדר הצדדים.